

สนทนาธรรมที่ฮานอย – มายโจ

25 ส.ค. 60 – 5 ก.ย. 60

โดย

พล.อ.ต.หญิง กาญจนา เชื้อทอง

เข้าฮานอยพร้อมฮาโตะ

วันศุกร์ที่ 25 ส.ค. 60 - 5 ก.ย. 60 ชมรมบ้านธัมมะเวียดนามได้เรียนเชิญท่านอาจารย์และคณะวิทยากรต่างประเทศไปสนทนารธรรมที่ฮานอยและมายโซ เวียดนาม ตอนเหนือ เป็นเวลา 12 วัน คณะผู้ร่วมเดินทางเป็นคนไทย 11 คน ต่างชาติ 4 คน รวมเป็น 15 คน ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกถาวร มีน้องใหม่ 1 คน คือน้องวิมลศิริ สหายธรรมของคุณวรรณิ ผู้แข่งขันในไวยยาวัจมัย ช่วยเหลือกิจการงานทั้งปวง

ก่อนมาเวียดนามได้ชักชวนฝึกฝนเตรียม ทำFacebook Live กับคุณเอ็ม วรศักดิ์ ราชตา เจ้าหน้าที่มูลนิธิ ฯ หลายรอบ คิดว่าจะเก็บภาพสดๆ แล้วถ่ายทอดทันที แต่ Smart Phone ร้อนจัดจึงต้องปิดเครื่อง และอาศัยตากเครื่องจำเป็น รศ. สงบ เชื้อทอง ถ่ายเป็นวิดีโอ ประกอบเรื่องภายหลัง เมื่อเหตุการณ์ผ่านไป ความขัดเคืองใจเกิดดับ หลายโกฏีขณะ จึงนึกถึงธรรมที่ท่านอาจารย์พร้าเถื่อนบ่่อยๆ เนือง ๆ ได้ว่า ทุกอย่างเป็นธรรม ไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใคร ตอนนั้นก็กลับมาใช้ iPad เพื่อนยากที่รับใช้มาตั้งแต่ไปโปแลนด์ ปี 2555 จนถึงปัจจุบัน เพราะรังเกียจว่าคุณเธอหนัก แต่เอามาเพื่อให้ท่านผู้ใหญได้ติดตามข่าวสารการเมืองที่กำลังร้อนแรงในเมืองไทยในวันที่เราออกเดินทางพอดี

(เชื้อเพื่อภาพโดย คุณเผด็จม ยี่สมบุญ)

ก่อนเดินทางคราวนี้ 1 อาทิตย์ สายการบินก็เลื่อนเวลาเดินทางจาก 11.45 น. เป็น 14.00 น. อีก 2 วัน ก่อนเดินทาง คุณไทย ทีมผู้จัดทางเวียดนามก็แจ้งให้ทราบว่าจะขณะนี้ใช้เลือดออกกระบาดที่ฮานอย มีผู้ติดเชื่อนับหมื่นคน ท่านอาจารย์จะยกเลิกการสนทนาครั้งนี้ก็ได้ ท่านอาจารย์ให้ชาวต่างชาติตัดสินใจ เพราะเขาเดินทางมาไกลและ

ตั้งใจมาสนทนาจริงๆ ชาวต่างชาติได้สอบถามโรงแรม Army ซึ่งรับรองว่า ไม่เป็นอันตราย เพราะไม่อยู่ในพื้นที่แออัดที่เชื้อโรคกำลังระบาด และโรงแรมได้ฉีดพ่นยากำจัดยุงลายติดต่อกันแล้ว 3 ครั้ง ท่านอาจารย์จึงตัดสินใจเดินทางมา เพราะผู้จัดก็เตรียมการทั้งหมดไว้เรียบร้อยแล้ว เราเองนั้นก็หวั่นไหวเหมือนกัน เพราะนึกถึงเรื่องของคุณปอ ทฤษฎี ดาราดังที่เสียชีวิตเพราะใช้เลือดออก แต่เมื่อแม่ทัพ คือ ท่านอาจารย์ไม่หวั่นไหวแล้ว เราแค่พลทหารตัวเล็ก ๆ จะหวั่นไหวไปทำไม จึงตกลงใจร่วมเดินทางอย่างเดิม และในตอนเย็นวันนั้นได้ยินเสียงประกาศจากหมู่บ้านที่เราอยู่ว่า ขณะนี้มีผู้ติดเชื้อใช้เลือดออกแล้ว 4 คน รวมถึงเพื่อนบ้านที่อยู่ติดกันด้วย ทางหมู่บ้านต้องฉีดพ่นยากำจัดยุงลาย ทำให้มั่นใจได้ว่า จะอยู่ที่ไหนก็ไม่พ้นจากภัยต่าง ๆ อยู่บ้านภัยประเภทเดียวกันก็ตามมาถึงแล้ว หนีไปฮานอยดีกว่าจะ เพราะอย่างไรก็ซื้อตัวเครื่องบินและเตรียมตัวทุกอย่างแล้ว

ก่อนเดินทาง 1 วัน มีชาวพายุได้ฝุ่นฮาโตะขึ้นทำลายเกาะฮ่องกง แล้วสลายตัวเป็นพายุไซนร้อนขึ้นทางเวียดนามเหนือและทางตอนใต้ของจีน พร้อมกับที่เราก็มาถึงฮานอยพอดี เข้าพร้อมกัน แต่หวังว่าจะไม่อยู่เป็นเพื่อนกันจนกลับนะจ๊ะ เชิญออกไปก่อน แต่ได้ทักทายกันแล้วตอนออกจากสนามบินขึ้นรถบัส ร่วมที่เตรียมมาด้วยก็เกิดจำไม่ได้ว่าเก็บไว้ตรงไหน ของกระเป๋าใบไหน เลยไม่ได้ใช้ ต้องเดินตากฝนพริ้ว แต่ไม่ต้องห่วงท่านอาจารย์คะ เพราะพวกเราที่เป็นพลทหารเล็กๆ เตรียมการรักษาเต็มที่ตามกำลังความสามารถคะ

รถบัสคันใหญ่มีกลิ่นใหม่ของสีที่เพิ่งทา พาวิ่งผ่านสายฝนจากสนามบินนอยไบ เข้าเมืองฮานอย ทิวทัศน์ 2 ข้างทางเปลี่ยนไปเพราะมีสะพานแขวนที่สร้างใหม่ ทำให้เวลาเดินทางสั้นลง ถึงโรงแรม Army ที่เคยพักคราวก่อน จึงได้ทราบว่กระเป๋าคูณแก้วหายไป 1 ใบ ต้องออกไปหาซื้อเสื้อผ้าท่ามกลางสายฝน แต่ทุกอย่างก็ผ่านไปด้วยดี ด้วยเมตตาจิตของเพื่อนร่วมเดินทาง ทั้งไทย เวียดนาม ฝรั่งเศส ที่ต่างตั้งใจมาเจริญกุศลด้วยการอบรมเจริญปัญญา ทั้งฟังธรรม แสดงธรรม สนทนาธรรม เพื่อให้มีความเห็นถูกต้องตามเป็นจริงว่า ทุกอย่างเป็นธรรม ไม่ใช่สิ่งหนึ่งสิ่งใด เพียงเกิดขึ้นทำกิจหน้าที่แล้วก็ดับ

ไป ไม่กลับมาอีก แต่สะสมอยู่ในจิต เป็นเหตุปัจจัยให้จิตขณะต่อไปเกิดสืบต่อเป็นแต่ละ
หนึ่ง ฟังและพิจารณาจนกว่าจะประจักษ์แจ้งตามที่ทรงแสดงไว้ ซึ่งจะเป็นไปไม่ได้เลย
ถ้าไม่ได้ฟังธรรมที่ทรงตรัสรู้และแสดงไว้ดีแล้ว

ขอนอบน้อมแด่พระพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้นด้วยเศียรเกล้า

สนทนาธรรมภาคภาษาอังกฤษ – เวียดนาม

ช่วงแรก

การสนทนาธรรมช่วงแรกเป็นภาษาเวียดนาม แปลเป็นอังกฤษ (และไทยบ้าง สำหรับบางคนที่สนใจอยากฟัง) เป็นเวลา 3 วัน ตั้งแต่วันที่ 26 ส.ค. 60 - 28 ส.ค. 60 ทั้งเช้า ตั้งแต่ 09.00 - 11.00 น. และภาคบ่าย ตั้งแต่ 15.00 - 17.00 น. ก็เสร็จสิ้นลงแล้ว ขอเล่าให้ฟังย่อๆ ก็แล้วกันค่ะ

มีคนเวียดนามมาร่วมเข้าฟังกว่าร้อยคน มีทั้งคนเก่าและใหม่ มีพระภิกษุ 2 รูปเดิม แม่ชี 3 - 4 คน ผู้จัดบอกว่า แม่ชีหลายคนมีศรัทธามากขึ้น จึงฟังถ่ายทอดสดที่บ้าน โดยเฉพาะแม่ชีสาส์ที่พูดไทยได้ ก็ไม่ได้มาในครั้งนี้นะ เธออยู่ที่ไซ่ง่อน มาฮานอยต้องมีค่าใช้จ่ายสูง ภิกษุณีบางรูปที่ได้ฟังธรรมที่ฮอยอันแล้วเข้าใจว่า ปัจจุบันนี้ไม่มีภิกษุณีแล้ว ก็ลาสิกขาออกไป แต่มีผู้ฟังสาวคนหนึ่งได้ฟังแล้วก็แต่งตัวเหมือนภิกษุณี โจนผม ห่มผ้าแบบพระ แต่ไม่โกนคิ้ว มาสอบถามปัญหาแสดงภูมิเหมือนได้บรรลุนิพพานแล้ว

หลากหลายอัยยาศัยตามการสะสมมาเนิ่นนานในสังสารวัฏ ทำให้เป็นแต่ละหนึ่งที่ไม่เหมือนกันเลย ทั้งรูปร่างหน้าตา อุปนิสัย โดยเฉพาะความเข้าใจธรรม

www.dhammahome.com

เนื่องจากมีผู้ฟังใหม่มากกว่าครึ่ง ท่านอาจารย์จึงทบทวนตั้งแต่ต้น บางครั้งก็แปลกใจตัวเองเหมือนกันว่าทำไมถึงพูดเป็นภาษาไทยได้ทันที แต่ก็คิดขึ้นได้ว่า. ท่านอาจารย์แสดงธรรมตามความเป็นจริง ตามที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้และทรงแสดงไว้ดีแล้ว ธรรมจึงไม่เปลี่ยน จะพูดกี่ครั้งก็เหมือนเดิม เราได้ฟังมานับครั้งไม่ถ้วน ทั้งอ่านทั้งพิมพ์ และมีโอกาสได้พิสูจน์อักษรหนังสือธรรมภาษาอังกฤษของคุณนี้น่าหลายเล่ม จึงพอรู้ศัพท์ธรรมภาษาอังกฤษบ้าง พอจะแปลให้คนที่สนใจฟังได้ แต่ก็ไม่ได้เข้าใจทั้งหมด มีบางตอนที่ไม่ว่าจะแปลซ้ำไป แต่จะไม่พยายามแปลถ้าไม่

เข้าใจ แม้จะพูดตามเรื่องจิต เจตสิก รูปได้คล่องปาก แต่ก็ยังไม่เข้าใจว่าเป็นธรรม จึงเห็นความยากและลึกซึ้งอย่างยิ่งของธรรม ถ้าไม่ทรงแสดงไว้ก็ไม่มีโอกาสแม้ได้ยินได้ฟังเลย ก็จะมีติดบอดด้วยอวิชา หลงวนเวียนอยู่ในวัฏฏะตลอดไป หลงจริงๆ คือหลงอยู่ก็ไม่ว่าที่กำลังหลง

ผู้ฟังส่วนใหญ่เรียนอภิธรรมมาบ้างแล้ว ก็จะถามปัญหาเล็กๆ เช่น ภาวนาคจิต ประกอบด้วยเจตสิกอะไรบ้าง หรือปัจจุสมุปบาท เป็นต้น ซึ่งไม่เกื้อกูลต่อผู้ฟังใหม่ๆ เลย ท่านอาจารย์ก็จะเตือนให้พูดถึงสิ่งที่สามารถรู้ได้ สามารถพิสูจน์ได้ คือ สิ่งที่กำลังปรากฏเดี๋ยวนี้ และให้ผู้ฟังคิดว่า สิ่งที่กำลังปรากฏเดี๋ยวนี้คืออะไร คำตอบก็ไม่พ้นจาก เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ลิ้มรส รู้สิ่งที่กระทบสัมผัส คิดนึก ฟังแล้วรู้หรือยังว่า เป็นธรรม ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่ตัวตน สัตว์ บุคคล เพราะเกิดแล้วดับทันที จะหาความเป็นเรา เป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้จากที่ไหน ส่วนใหญ่เป็นความเข้าใจหรือปัญญาขั้นฟัง แม้แต่ขั้นฟัง

ก็ไม่ทั่ว ยังไม่มั่นคงในความเป็นธรรมที่เป็นอนัตตา เมื่อถามว่า เห็นอะไร ก็จะตอบว่า เห็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดเสมอ ยังไม่ใช่เห็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้เท่านั้น ถ้าถามว่า ใครเห็น ก็จะตอบว่า เราเห็น เห็นยังไม่เป็นเห็น เป็นจิตที่เกิดขึ้นทำกิจเห็น เพียงเห็นแล้วก็ดับทันที ไม่กลับมาอีก เห็นของใคร ไม่ว่าของคน ของนก ก็เหมือนกัน คือรู้โดยอาศัยตาเท่านั้นเอง ถ้าหลับตา ก็ไม่รู้ทางตา คือไม่เห็นนั่นเอง ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจก็เช่นเดียวกัน

คำถามส่วนใหญ่ก็จากความไม่เข้าใจธรรมตั้งแต่ต้นที่ทรงแสดงไว้ว่า "ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา" สิ่งที่มีจริงทั้งหมดไม่ใช่ตัวตน สัตว์ บุคคล ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใคร ไม่มีใครสามารถทำได้ เพราะเกิดแล้วจึงปรากฏให้รู้ แล้วดับทันที ไม่ทันจะทำหรือจะเปลี่ยนอะไรก็ดับแล้ว จากไม่มี แล้วมี แล้วหาไม่มี สั่นสั่นสั่น แต่ด้วยความไม่รู้และติดข้องจึงถามถึงวิธีบรรลुธรรมโดยเร็ว แล้วยกตัวอย่างท่านพระสารีบุตรที่เพียงฟังธรรมสั่นๆ ก็สามารถเข้าใจได้ ท่านอาจารย์ก็เตือนให้เห็นการสะสมบารมี โดยเฉพาะปัญญาที่ต่างกัน

ท่านอาจารย์สรุปว่า ถ้ายังไม่รู้ปริยัติอย่างทั่วถึง สติปัฏฐานก็ไม่สามารถเกิดได้ ความรู้ขั้นปริยัติไม่ใช่เพียงรู้เรื่องราวของสภาพธรรม แต่ต้องรู้ว่าทุกอย่างที่มีจริงเป็น ธรรม ไม่ใช่ตัวตน สัตว์ บุคคล ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของของเรา เกิดแล้วดับทันที รู้แบบนี้จน จรดเยื่อในกระดูก ไม่หวั่นไหว เป็นสัจญาณ ทำกิจให้กิจญาณเกิดขึ้นระลึกรู้ลักษณะ ของสภาพธรรมที่กำลังปรากฏทันที ถ้ายังไม่มั่นคงว่า ไม่มีเรา มีแต่ธรรม เมื่อสภาพ ธรรมที่น่าพอใจปรากฏก็จะพลัดเพลนไปด้วยความคิดด้วยความเป็นเรา หรือถ้าสภาพ

ธรรมที่ไม่พอใจปรากฏก็จะชุ่นเคืองด้วยความเป็นเรา เหมือนว่าอยู่ในมหาสมุทร ไม่ได้ขึ้นเกาะ คือ สติปัฏฐาน ระลึกรู้ลักษณะของสภาพธรรมที่กำลังปรากฏเสียที่

ต้องฟังแล้วฟังอีก พิจารณาแล้วพิจารณาอีก จนกว่าจะเข้าใจขึ้น ๆ ทีละเล็ก ทีละน้อย เท่านั้นเอง แล้วความเข้าใจจะทำกิจของความเข้าใจเอง ไม่ใช่เราหรือใครจะทำให้ได้ พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงชี้ทางเดินที่ถูกให้ ท่านอาจารย์ได้ศึกษาและ

เข้าใจตามที่ทรงแสดงแล้ว นำความเข้าใจนั้นมาพรา้สอนด้วยเมตตาจิต ไม่ทำถอยแม้จะอายุถึง 91 ปีแล้วก็ตาม

ขอกราบเท้าอนุโมทนาในกุศลจิตของท่านอาจารย์ด้วยความเคารพยิ่งค่ะ

ขอเชิญคลิกชมคลิปบันทึกบรรยายภาสสถานที่และการสนทนาธรรม โดย รศ.สงบ
เชื้อทอง ได้ที่นี่...

<https://youtu.be/KyXZs2bsn1k>

<https://youtu.be/RmRBh7PuCgc>

4 วัน 3 คืน ที่มายโจ

วันที่ 29 ส.ค. 60 หลังจบสนทนาธรรมภาคภาษาอังกฤษตั้งแต่ 09.00 น. - 11.00 น. ที่ห้องส้วมของท่านอาจารย์และรับประทานอาหารกลางวันแล้ว ก็พากันขนสัมภาระสำหรับ 3 วันขึ้นรถบัสคันเดิมเดินทางไปทางตะวันตกของฮานอยเพื่อไปอำเภอมายโจ ส่วนจังหวัดจำชื่อไม่ได้ ซึ่งห่างออกไปประมาณ 150 กม. ใช้เวลาเดินทางกว่า 3 ชั่วโมง ตามกฎหมายกำหนด แม้จะทำความเร็วได้ในทางด่วนที่ดีที่สุดของเวียดนามที่มี

4 ช่อง ช่องละ 3 เลน รวมเป็น 12 เลน แต่ทางด่วนก็มีระยะสั้น ๆ หลังจากนั้นก็เป็นทางวิ่งสวนกัน มีรถบรรทุกขนาดใหญ่มากมาย และฝนก็ตกตลอดทาง

แต่ระหว่างทางก็นำดูด้วยทิวทัศน์ของภูเขาที่ไม่สูงมากนัก เขียวชะอุ่มด้วยต้นไม้ รูปทรงแปลกตาสลัประชันหลายชั้น เห็นเมฆสีขาวลอยผ่านตัดกับสีเขียวของต้นไม้บนภูเขา ช่างเป็นภาพที่สวยงามน่าเพลิดเพลินจริงๆ ตอนนั้นนึกอะไรไม่ได้ มีแต่เพลิดเพลิน ชื่นชอบกันดูทางซ้ายทางขวา เพิ่งนึกขึ้นได้ตอนนี่เอง (หลังจากผ่านไปแล้ว 4 วัน) ว่า การเห็นที่ประเสริฐสุด คือ เห็นเป็นเห็น เห็นเป็นธรรมะ ไม่ใช่เรา ไม่ใช่สิ่งหนึ่งสิ่งใด ไม่ใช่ภูเขา ต้นไม้ ก้อนเมฆ เห็นเพียงรู้สิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้โดยอาศัยตาเท่านั้น ส่วนรู้ว่าเป็น สิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นคนละขณะกับเห็น เป็นความคิดนึกถึงสิ่งที่ปรากฏให้เห็นตาม สัญญา ความจำที่สะสมไว้มากมาย ส่วนความเพลิดเพลินติดข้องนั้นก็เกิดขึ้นเพราะการ สะสมความติดข้องและความไม่รู้สิ่งที่กำลังปรากฏตามความเป็นจริงมาแสนนานนั่นเอง ไม่มีลักษณะเดียวที่เป็นเรา มีแต่สภาพธรรมที่เกิดขึ้นทำกิจหน้าที่สั้นแสนสั้นแล้วดับทันที ไม่กลับมาอีกเลย เดียวนี้ภูเขา ต้นไม้ ก้อนเมฆแสนสวยเหล่านั้นอยู่ที่ไหน บางคนอาจจะ คิดว่าอยู่ที่มายโจ แต่ความจริงสิ่งที่ปรากฏให้เห็นเมื่อ 4 วันก่อนดับไปหมดแล้ว สิ่งที่ ปรากฏให้เห็นใหม่ก็ไม่ใช่ของเก่า เหลือแต่ความทรงจำให้นึกถึงเพื่อติดข้องเท่านั้นเอง

แม้ไม่รู้ "เห็น" ตามความเป็นจริงในขณะที่กำลังเห็น แต่ก็คิดถึง "เห็น" ตามความเป็นจริงตามที่ทรงแสดงไว้ได้ จึงเห็นอานุภาพของการฟังธรรม พิจารณาธรรมบ่อย ๆ เนื้อ ๆ ที่เป็นสังขารชั้นรุ้งแต่งให้คิดอย่างนี้ได้ ถ้าไม่เคยฟัง ไม่เคยพิจารณามาก่อน ไม่มีทางที่จะคิดอย่างนี้เลย

ทั้งหมดนี้ต้องกราบเท้าขอพระคุณท่านอาจารย์ที่นำพระธรรมที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้และทรงแสดงไว้ดีแล้วนำมาแสดงซ้ำ ๆ บ่อย ๆ เนือง ๆ เพื่อให้ระลึกได้ว่า เห็นเป็นเห็น เห็นเป็นธรรม ไม่ใช่ตัวตน สัตว์ บุคคลอย่างไร เช่นเดียวกับสภาพธรรมอื่นๆ ทั้งหมด ฟังไปจนกว่าจะเข้าใจตามความเป็นจริง ซึ่งก็ใช้เวลานานมาก ไม่ใช่เพียงชาตินี้ชาติเดียว เพราะสะสมความไม่รู้มานาน ความไม่รู้ไม่ต้องอาศัยปัจจัยปรุงแต่งมาก ไม่เหมือนความเข้าใจต้องอาศัยโสภณเจตสิกมากมายปรุงแต่งให้เกิดขึ้น จึงต้องอาศัยเวลานานกว่าจะเข้าใจสภาพธรรมตามความเป็นจริงได้

www.dhammahome.com

<https://youtu.be/RRa1wXHFOzI>

หลับ ๆ ตื่น ๆ มาจนถึงมายโจประมาณ 5 โมงเย็น มายโจเป็นอำเภอเล็ก ๆ คุณบุญมี ไกด์กิตติมศักดิ์วัยเลยกลางคนที่เคยอพยพมาอยู่อุดร เรียนหนังสือถึง ม.4 และกลับไปเรียนต่อที่เวียดนามจนเป็นอาจารย์สอนวิชาเครื่องกล ในมหาวิทยาลัยเวียดนาม เขาเล่าให้ฟังว่า อำเภอมายโจเป็นที่อยู่ของชนกลุ่มน้อย ที่เรียกว่า ไทยขาว เป็นคนไทยที่อพยพมาจากจีนพร้อมกับพวกเรา และยังมีไทยดำที่อยู่บนภูเขา ไทยขาว

อยู่บนที่ราบริมแม่น้ำ ทำนาและทำประมง ยังพูดภาษาที่ฟังเข้าใจได้บางคำ แต่เป็นสำเนียงอีสาน เช่น กินเช่า กินน้ำ กินเล่า เป็นต้น

มีสหัชกรรมเวียดนามหนุ่มสาวทั้งใหม่และเก่าร่วมเดินทางมามายโจหลายคน
อายุน้อยที่สุด คือมิสแตง อายุ 25 ปี พวกเราคนไทยพักที่ Sol Bungalow Hotel ที่มี
ทิวทัศน์สวยงาม รอบล้อมด้วยภูเขา ป่าไผ่ มีสระว่ายนํ้ากลางทุ่งนาหน้าห้องพัก ส่วน
เวียดนามพักที่ Home Stay ของคนไทยชาว ไกล่ๆกัน ห่างประมาณ 100 เมตร

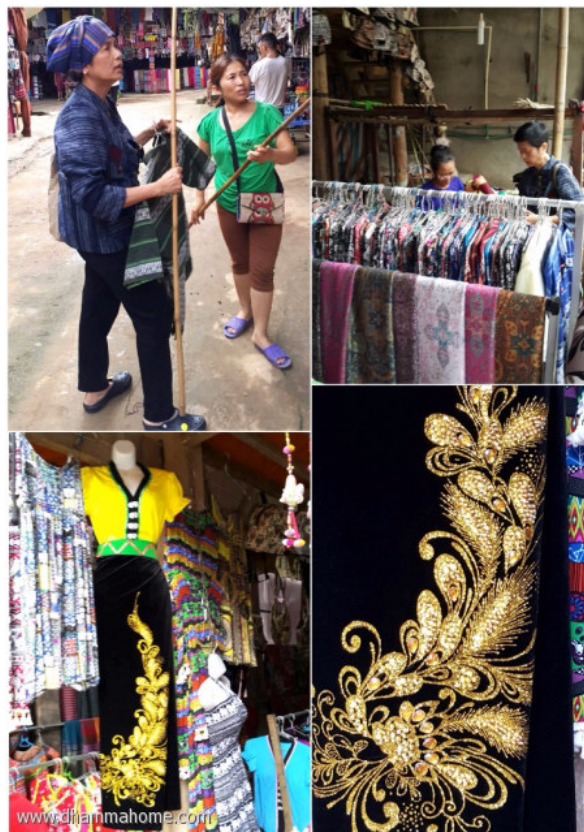

วันรุ่งขึ้นสนทนาธรรมภาษาอังกฤษที่ห้องอาหารของรีสอร์ท เช่นเคยที่ต้องทำ
หน้าที่รายงานข่าว จึงเต็มใจออกไปหาความเพลิดเพลินชมบรรยากาศของหมู่บ้านคน
ไทยชาวที่มี 3 หมู่บ้าน นั่งรถกอล์ฟ เป็นรถไฟฟ้า นั่งได้ 8 คน

รถเล่นบนถนนคอนกรีตเล็ก ๆ ผ่านทุ่งนาเขียวเป็นระยะ พอเข้าหมู่บ้าน Lac ก็
 เห็นบ้านไม้ยกใต้ถุนสูงด้วยเสาซีเมนต์ แล้วต่อด้วยเสาไม้ ชั้นบนเป็นไม้หลังคาเตี้ย
 เหมือนบ้านในภาคอีสาน ใต้ถุนบ้านแสดงสินค้าที่เป็นฝีมือของคนไทยขาว คล้ายๆ
 ชาวเขาบ้านเรา ได้สนทนาภาษาไทยกันสนุกสนาน พอให้ระลึกถึงความเป็นไทยได้นิด
 หน่อย แต่พอพูดกันหลายประโยคก็เริ่มไม่เข้าใจกัน ต้องใช้ภาษาสากล คือภาษากาย
 เข้าช่วย เจ้าของร้านฝ่ายชายเล่นดนตรีพื้นบ้านให้ฟัง มีแคนแก้ว แคนไทย ซ้อง และ
 อื่นๆที่ไม่รู้จักชื่ออีกหลายชนิด พวกเราอุดหนุนสินค้าชนิดหน้อย พอระลึกถึงกันได้

<https://youtu.be/-bltFJqwamA>

<https://youtu.be/t1K-CyEqMGQ>

ตอนกลางวันรับประทานอาหารพื้นเมืองไทยชาวบ้านที่บ้าน Home Stay ที่คุณไท เคยพาคุณวันชัยและคณะมาพัก มีไก่ย่าง หมูย่าง ยำหัวปลี เนื้อควายผัดหน่อไม้ ปลา อ่อมในกระบอกไม้ไผ่ (อร่อยมาก) ข้าวเหนียวนึ่งสีชมพูแดงด้วยสมุนไพรพื้นบ้าน น้ำจิ้ม รสชาติแบบไทยแต่สีชาวลีเหมือนเวียดนาม ทุกอย่างจัดบนใบตอง หลังจากนั้นมีการ

แสดงพื้นเมืองของแม่บ้านไทยขาว ที่ขาดไม่ได้ คือ รำลาวกระทบไม้และเชิญแซกออกไป
ร่วมเต้น เหมือนสถานที่ท่องเที่ยวของชนกลุ่มน้อยอื่นๆในเวียดนาม

ภาคบ่ายไปชมอีกหมู่บ้านหนึ่งใกล้ ๆ กัน ชื่อเรียกยากเลยจำไม่ได้ เล็กกว่า
หมู่บ้านลัค มีของขายเหมือนกัน แต่ฝนตกปรอย ๆ จึงไม่มีนักท่องเที่ยวอื่น นอกจาก
พวกเรา เจ้าของร้านเรียกกินชา เมล็ดทานตะวัน และแสดงการยิงหน้าไม้ให้ชม จึง
อุดหนุนสินค้า

<https://youtu.be/oNSiJGpVkJMU>

กลับถึงรีสอร์ทที่พัก ท่านอาจารย์จบการสนทนาธรรมภาคบ่ายพอดี จึงไปเดินเล่นรอบรีสอร์ทกับท่านอาจารย์ ถึงบ้านคนไทยชาวหลังใหญ่หลังหนึ่ง มีส้มโอบอกลูกเต็มต้น เขาเชิญท่านอาจารย์เข้าไปชมในบ้าน พอรู้ว่าเป็นคนไทยก็ดีใจมาก ตบไหล่และโอบไหล่ท่านอาจารย์ ท่านบอกไม่เป็นไร เพราะเขาดีใจ เขาเชิญท่านอาจารย์กินข้าว กินเหล้าด้วย คนเวียดนามบอกเขาว่า ท่านอาจารย์สอนธรรมของพระพุทธเจ้า ดูเขาไม่

ตื่นเต้น ไกด์บอกว่า คนไทยขาวไม่มีศาสนา ไม่นับถืออะไร นอกจากไหว้ฟ้าดินเพื่อให้
พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์

รุ่งเช้าจึงไม่ไปชมหมู่บ้านที่เหลืออีก 1 หมู่บ้าน เพราะเหมือนกัน อยู่ร่วมสนทนาธรรม ฟังสำเนียงทาเดา คนญี่ปุ่นที่มาด้วยไม่เข้าใจ เลยจำข้อความธรรมมาแล้วไม่ได้

<https://youtu.be/hDJjTbNSjPs>

วันรุ่งขึ้นกินข้าวเสร็จก็ออกเดินทางกลับฮานอย เพื่อสนทนารธรรมต่ออีก 3 วัน
รู้สึกไม่ต่อเนื่อง ทำไมไม่จัดให้จบเป็นที่ ๆ แล้วกลับเมืองไทยเลยก็ไม่ว่า คงเพราะนาย
ใหญ่คือโลกะ เคยชินกับเมืองฮานอยแล้ว เลยอยากกลับไปอยู่สบายๆ ในสถานที่ที่
คุ้นเคย ตอนนี้ทาสของท่านกำลังหาทางให้ท่านผลิตเพลินอยู่ตลอดเวลาเจ้าคะ

สนทนาธรรม 3 วันสุดท้ายที่ฮานอย

คิดตามกิเลสของตนเองว่า 3 วันสุดท้ายที่โรงแรมทหารบก (Army Hotel) คงจะมีคนน้อย เพราะตัวเองคิดถึงบ้าน อยากกลับบ้านแล้ว แต่วันที่ 2 ก.ย. ซึ่งเป็นวันชาติของเวียดนาม มีคนมาฉลองวันชาติด้วยการฟังธรรมเต็มห้องประชุม แล้วก็ประกาศรายชื่อเจ้าภาพหลายท่านเลี้ยงอาหารกลางวันทั้งไทย ทั้งเวียดนามกว่า 100 คน

รวมทั้งผู้มอบของที่ระลึกให้ท่านอาจารย์และวิทยากรอีกหลายท่าน มีผู้ฟังบางคนเดินทางจากนอกเมืองกว่า 25 กม. ตั้งแต่ตีห้าเพื่อมาฟังธรรมตอนเก้าโมง พร้อมกับนำผลผลิตจากสวนที่บ้าน มีเมล่อน ฝรั่ง ส้มโอ มาหลายกล่องใหญ่เพื่อมอบให้คณะคนไทย แสดงว่าท่านเหล่านี้สะสมความเข้าใจว่า ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตมาแล้ว จึงมีศรัทธามานั่งฟังตั้งแต่เช้าถึงเย็น ดูไปแล้วคนเวียดนามจะสนใจฟังธรรมมากกว่าคนไทย เพราะเวลาจัดสนทนาธรรมนอกสถานที่จะมีคนท้องถิ่นมาฟังน้อยกว่าผู้ที่ติดตามไปจากมูลนิธิ ฯ

ไม่ว่าใครจะถามปัญหาอะไร ท่านอาจารย์และคณะวิทยากรก็จะนำมาสู่ สภาพธรรมที่กำลังปรากฏเดี๋ยวนี้ว่า เป็นอนัตตา ไม่ใช่ตัวตนอย่างไร เพื่อให้เข้าใจขั้นปริยัติ เพิ่มขึ้นว่า เห็นเป็นเห็น เป็นธรรมที่เกิดเพราะเหตุปัจจัย ไม่ใช่ตัวตน สัตว์ บุคคล คิดเป็น คิด เป็นธรรมที่เกิดเพราะเหตุปัจจัยเช่นกัน ไม่ใช่ตัวตน สัตว์ บุคคล เป็นธรรมคนละอย่าง แต่เพราะ "ความไม่รู้" จึงปรากฏรวมกันเป็นโลก เป็นสัตว์ บุคคล ตัวตน เป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เพียง ซึ่งไม่มีใครสามารถรู้ความจริงนี้เองได้ จนกว่าจะได้ฟังธรรมจากพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งกว่าพระองค์จะตรัสรู้ความจริงนี้ได้ ก็ต้องทรงบำเพ็ญบารมี

ทุกประการยาวนานถึง 4 อสงไขยแสนกัป หลังจากนั้นทรงพระมหากรุณายิ่งใหญ่แสดงธรรมอีก 45 พรรษา ตลอดพระชนม์ชีพจนถึงเวลาใกล้ปรินิพพานก็ทรงแสดงธรรมเพื่อให้ผู้มีศรัทธาได้สะสมความเข้าใจสภาพธรรมตามความเป็นจริงว่า เป็นธรรมะ ไม่ใช่เรา เป็นอนัตตา

บางคนถามถึงความตาย ท่านอาจารย์ถามว่ามีใครกลัวตายบ้าง มีหลายคนยกมือ ท่านอาจารย์ถามต่อว่า กลัวพรุ่งนี้ไหม กลัววันนี้ไหม กลัวขณะนี้ไหม ไม่มีใครกลัวขณะนี้ ความตายก็คือขณะนี้ซึ่งไม่ต่างจากขณะนี้เลย เกิดขึ้นทำกิจหน้าที่สิ้นแสนสิ้นแล้วก็ดับไปทันที ไม่กลับมาอีก บางขณะทำกิจเห็น บางขณะทำกิจคิด บางขณะดำรงภาพชาติ บางขณะทำกิจสิ้นสุดความเป็นบุคคลนี้ คือ ตาย อย่างที่ทุกคนกลัว แล้วก็จะมีจิตขณะต่อไปทำกิจเกิดเป็นบุคคลใหม่ แล้วจิตเกิดดับสืบต่อเห็น ได้ยิน คิดนึก เหมือนใน

ชาตินี้ต่อไปเรื่อยๆ ไม่มีอะไรน่ากลัวเลย ที่กลัวเพราะไม่รู้ความจริงตามที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้และทรงแสดงแล้ว

บางคนเคยเห็นผี ยืนยันว่าเห็นจริงๆ แล้วถามว่าที่เห็นนั้นเป็นอะไร ท่านอาจารย์ถามว่าเห็นอะไร ถ้าเรียนปริยัติมาบ้างแล้ว ก็ตอบได้ว่า เห็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้ ไม่ใช่สิ่งหนึ่งสิ่งใด ไม่ใช่ตัวตน สัตว์ บุคคล เป็น "สิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้" เท่านั้นเอง ที่ "เห็นเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใด" เพราะ "ความคิด" ที่เกิดจาก "ความทรงจำ" หลังจากเห็นแล้ว

แล้วมีคำถามเกี่ยวกับพระโพธิสัตว์ของมหายาน ท่านอาจารย์บอกว่า พระธรรมที่สืบต่อมาจากพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ เถรวาท ความจริงที่มั่นคงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งพระวินัย พระสูตร พระอภิธรรม ถ้าใครมีความมั่นคงในคำสอน ผู้นั้นเป็นเถรวาท

มีผู้ไปปฏิบัติที่สำนักปฏิบัติในพม่าหลายคนบอกว่า สอนว่าธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตาเหมือนกัน ไปฟังคำบรรยายแล้วให้ดูจิตของตน แล้ววันสุดท้ายก็มาเล่าประสบการณ์ในการเพ่งจิตของแต่ละคน ท่านอาจารย์ถามว่า ถ้าเหมือนกันแล้วทำไมต้องไป เธอตอบว่าเพราะท่านอาจารย์มาเวียดนามปีละ 2 ครั้ง เวลาที่ไม่มีท่านอาจารย์จึงต้องไปฟังท่านอื่น (เหมือนสหายของท่านอนาถปิณฑิกเศรษฐีเลย เวลาที่พระพุทธเจ้าไม่ประทับที่พระเชตวันก็ไปหาพวกเดียรฉาย เพราะยังไม่มีศรัทธามั่นคงในคำสอน) ท่านอาจารย์บอกว่า ไปสำนักปฏิบัติเหมือนถูกสะกดจิต ทำตามคำบอก ให้นั่ง ให้นอน ให้เดิน

ให้ทำเหมือนกัน ไม่ได้ฟังพระธรรมคำสอนโดยละเอียด แล้วจะเข้าใจความเป็นอนัตตาได้อย่างไร พระภิกษุที่มาฟังธรรมติดต่อกันหลายครั้งและถามปัญหาอภิธรรมลึกๆ กล่าวว่า เข้าใจแล้วว่า มีแต่การฟังและพิจารณาธรรมเท่านั้นที่ทำให้เข้าใจความจริงได้ ธรรมมีปรากฏให้ศึกษาตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนหรือเวลาใด ต่อไปจะไม่ไปสำนักปฏิบัติแล้ว มีเสียงผู้ฟังเวียดนามกล่าวสารุพร้อมกัน 3 ครั้ง

วันสุดท้ายเป็นวันจันทร์ แต่เป็นวันหยุดชดเชยวันชาติที่ตรงกับวันเสาร์ มีคนมาฟังบางตากว่าคนอื่น คุณเฉิน(Nguyen Truong Son)และครอบครัวเป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหารกลางวันทั้งเวียดนามและไทยที่ห้องอาหารติดกับห้องประชุม

ตอนบ่ายมีสนทนาธรรมต่อ จบการสนทนาพระภิกษุที่มาด้วยอีกรูปหนึ่งกล่าวขอบคุณ ท่านอาจารย์และคณะวิทยากร พร้อมกับอวยพรให้สุขภาพแข็งแรงเพื่อจะได้มาแบ่งปันความเข้าใจธรรมที่เวียนนามอีกต่อไป พร้อมกับตั้งความปรารถนาขอให้เกิดมาพร้อมท่านอาจารย์เพื่อจะได้ฟังธรรมในชาติต่อไป

หลังจบการบรรยาย สหายธรรมเวียดนามมอบของที่ระลึกท่านอาจารย์และคณะวิทยากร รวมทั้งคณะผู้ติดตามคนไทย และยังฝากให้ผู้มีอุปการะคุณที่เมืองไทยอีก 6 คน มีคุณวันชัย คุณนภา คุณเบญจมาศ คุณพงษ์จันทร์ คุณกุสุมาและคุณเมตตา เป็นหน่อไม้แห่งฤดูใหญ่ ซอสพริก 1 ขวด เป็นของที่คุณแม่มาย (Tran Thanh Mai) ทำเอง และเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ 1 กล่อ่ง

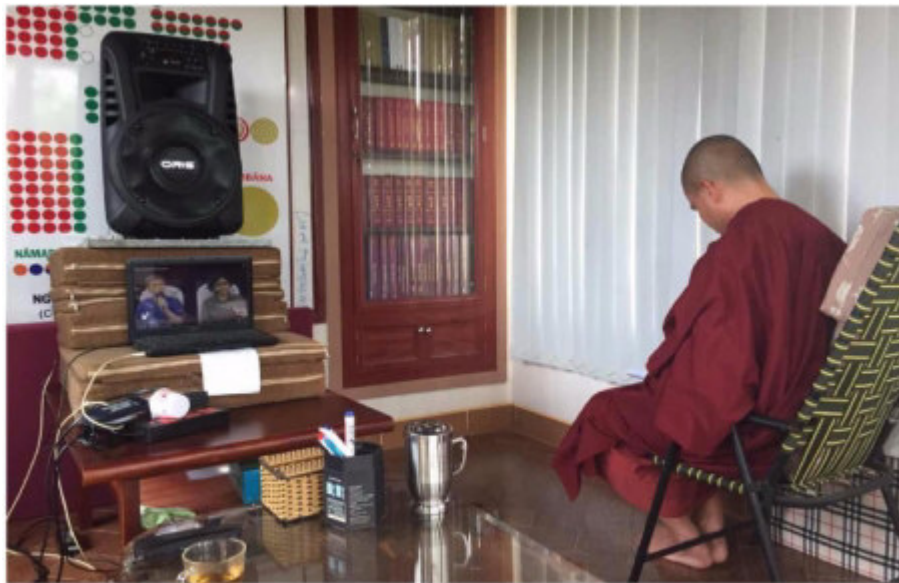

และเช่นเคย ท่านอาจารย์มอบเงินทั้งหมดที่มีผู้มีศรัทธาชาวเวียดนามมอบให้แก่
ชมรมบ้านธัมมะเวียดนาม เพื่อใช้ในการเผยแพร่พระธรรม ซึ่งผลการดำเนินงานหนักของ
ทีมงาน ทำให้มีผู้สนใจฟังมากขึ้น

ภาพผู้ชมการถ่ายทอดสดการสนทนาธรรมทาง Youtube
จากเมือง Nha Trang

ภาพผู้ชมการถ่ายทอดสดการสนทนาธรรมทาง Youtube
จากเมือง Da Lat

ทุกครั้งที่จัดสนทนาธรรม มีผู้ฟังธรรมออนไลน์ที่เมืองต่าง ๆ ทั้งดัลลัส ญาจาง ไช่ก๊อง ส่งภาพขณะที่ร่วมตัวกันฟังถ่ายทอดสด ทั้งนี้เป็นผลงานของคุณยุพินและคุณ มารศรี จึงถ่ายทอดได้ทั้งภาพและเสียง มีผู้ถามปัญหาออนไลน์หลายคน พร้อมกับ จดหมายจากผู้ฟังที่มาร่วมฟังไม่ได้ เธอเล่าว่า มาจากครอบครัวยากจน ก่อนฟังธรรมมี ปัญหาขัดแย้งภายในครอบครัวมากมาย แต่เมื่อฟังธรรมเข้าใจ ชีวิตก็ดีขึ้น เพราะเข้าใจ ปัญหาตามความความจริง

ขอขอบคุณท่านอาจารย์ คณะวิทยากร และผู้จัด มีเหตุปัจจัยให้เกิดปิติในกุศล แม้เพียงเล็กน้อยที่ร่วมเดินทางไปกับท่านอาจารย์ แต่เป็นขณะที่มีค่ายิ่งในสังสารวัฏ เพราะได้เข้าใจธรรมเพิ่มขึ้น และได้ช่วยแปลให้เพื่อนร่วมเดินทางที่สนใจได้เข้าใจการสนทนาธรรมด้วย และทางเว็บบนนามก็นัดหมายการสนทนาธรรมครั้งต่อไปถึงปี 2019

www.dhammadhome.com

ระหว่างเดินมาส่งท่านอาจารย์ที่ห้อง ประรากับท่านว่า วันนี้ท่านพูดน้อยจัง (จำ
มาเล่าไม่ได้เลย) เกิดโรคอยากฟังท่านพูดมากๆ ท่านเตือนว่า ขณะนั้นดับไปนานแล้ว
ถ้าเข้าใจธรรมมากขึ้นก็จะอยู่ใกล้กับขณะนี้มากขึ้น กราบขอบพระคุณที่เตือนค่ะ
เพราะจนบัดนี้ยังไม่เคยอยู่กับขณะนี้เลย ไม่อยู่กับอดีตด้วยความติดข้องก็อยู่กับ
อนาคตด้วยความวิตกกังวล แต่ทั้งหมดด้วยความไม่รู้ตามความเป็นจริงนั่นเอง ก็แสดง
ว่าความเข้าใจยังไม่มีกำลังมากพอที่จะขึ้นจากห้วงน้ำของอวิชชาและความติดข้องสู่

เกาะ คือ สติปัฏฐาน ระลึกตรงลักษณะของสภาพธรรมที่กำลังปรากฏขณะนี้ตามความเป็นจริง ต้องฟังต่อไป พิจารณาต่อไปเท่านั้นเอง

จบแล้วค่ะ กลับมาเขียนต่อที่เมืองไทย ตามเหตุปัจจัยเพราะอุปกรณ์ไม่พร้อม
หลายอย่าง ต้องขอขอบคุณคุณวันชัย ภู่งาม ที่ช่วยใส่ภาพประกอบ และช่างภาพก็เกิด
สนุกกับการถ่ายเป็นคลิปวิดีโอ เธอบอกว่าทำให้จำได้ว่า ทำอะไร ที่ไหน กับใคร อย่างไร
ดีกว่าภาพนิ่ง แต่ก็เพิ่มงานให้คุณวันชัยต้องตัดต่อคลิปก่อนลงประกอบเรื่อง ขอขอบคุณ
อย่างยิ่ง หวังว่ากุศลจิตจะเพิ่มขึ้นด้วยนะคะ

www.dhammadhome.com

ขอเชิญชมคลิปวิดีโอที่ รศ.สงบ เชื้อทอง บันทึกบรรยายภาศการสนทนารธรรมสั้นๆ
ไว้ ได้ที่นี่...

<https://youtu.be/k5D0IPtskE8>

<https://youtu.be/e1uI37mqgE>

หรือสามารถชมบันทึกการถ่ายทอดสดทั้งหมดในครั้งนีและครั้งที่ผ่านๆมาได้จากลิงค์นี้

...

<https://www.youtube.com/channel/UC0th6bYVYT-MIovZPSqMUKQ>